

MEVLANA'YI ANMA TÖRENİ-KONYA 1967

MEVLÂNÂ'YI ANMA TÖRENİ YIL 694

KONYA TURİZM DERNEĞİ TAKDİM EDER. "9 - 17 ARALIK 1967"

9	Aralık	1967	Saat	20.30
10	Aralık	1967	Saat	14.00
10	Aralık	1967	Saat	20.30
11	Aralık	1967	Saat	20.30
12	Aralık	1967	Saat	20.30
13	Aralık	1967	Saat	20.30

14	Aralık	1967	Saat	20.30
15	Aralık	1967	Saat	20.30
16	Aralık	1967	Saat	14.00
16	Aralık	1967	Saat	20.30
17	Aralık	1967	Saat	14.00
17	Aralık	1967	Saat	20.30

KAPALI SPOR SALONU PROGRAMI

A) Açış konuşması : Feyzi Halıcı

Ç) Mevlâna'ya Çağrı : Mehmet Önder

B) Mevlâna'dan Seçme Şiirler

D) Gösteri hakkında açıklayıcı bilgi

C) Tarihî Türk Müziğinden seçmeler

ARA (10 Dakika)

İCRA EDİLECEK ESERLER

1 — Nâat-ı Mevlâna - Gûfte : Mevlâna, Beste : İtrî

5 — Son Peşrev

2 — Sûzidil Taksimi

Son Yürüksemaî

3 — Sûzidil Peşrevi : Neyzen Emin Efendi

Son Taksim

4 — Sûzidil Ayinişerifi : Zekâi Dede Efendi

6 — Kur'an-ı Kerîm

 Girls											A		
152	154	156	158	160	162	164	166				168	170	172
126	128	130	132	134	136	138	140	142	144	146	148	150	
100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	
74	76	78	80	82	84	86	88	90	92	94	96	98	
	50	52	54	56	58	60	62	64	66	68	70	72	
	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	
	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	

414	416	418		420	422	424	426	428	430	432	434			436	438	440	442	444	446
374	376	378	380	382	384	386	388	390	392	394	396	398	400	402	404	406	408	410	412
334	336	338	340	342	344	346	348	350	352	354	356	358	360	362	364	366	368	370	372
294	296	298	300	302	304	306	308	310	312	314	316	318	320	322	324	326	328	330	332
254	256	258	260	262	264	266	268	270	272	274	276	278	280	282	284	286	288	290	292
214	216	218	220	222	224	226	228	230	232	234	236	238	240	242	244	246	248	250	252
174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200	202	204	206	208	210	212

PRO 1

S p o r

	1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23
	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47
	49	51	53	55	57	59	61	63	65	67	69	71
73	75	77	79	81	83	85	87	89	91	93	95	97
99	101	103	105	107	109	111	113	115	117	119	121	123
125	127	129	131	133	135	137	139	141	143	145	147	149
151	153	155	157	159	161	163	165			167	169	171

173	175	177	179	181	183	185	187	189	191	193	195	197	199	201	203	205	207	209	211	213	215	217	219	221	223	
225	227	229	231	233	235	237	239	241	243	245	247	249	251	253	255	257	259	261	263	265	267	269	271	273	275	
277	279	281	283	285	287	289	291	293	295	297	299	301	303	305	307	309	311	313	315	317	319	321	323	325	327	
329	331	333	335	337	339	341	343	345	347	349	351	353	355	357	359	361	363	365	367	369	371	373	375	377	379	
381	383	385	387	389	391	393	395	397	399	401	403	405	407	409	411	413	415	417	419	421	423	425	427	429	431	
433	435	437	439	441	443	445	447	449	451	453	455	457	459	461	463	465	467	469	471	473	475	477	479	481	483	
485	487	489			491	493	495	497	499	501	503	505			507	509	511	513	515	517	519	521		523	525	527

GIRLS

A

B

SEMA HEYETİ

Mithat Baharî Beytur	(Postnişin)	Hasan Ertekin	(Semazen)	Abdullah Öztüre	(Semazen)
Selman Tüzün	(Postnişin)	Ali Tataroğlu	"	Hüseyin Kolancı	"
Ahmet Bican Kasapoğlu	(Semazen Başı)	M. Emin Yıldız	"	Necati Günlüoğlu	"
İhsan Bıldırcıngil	(Semazen)	Bülent Ergene	"	Hasan Muçay	"
Mahmut Omağ	"	Nail Çokünlü	"	Mehmet Rengibeyaz	"
Hüseyin Tüzün	"	Mehmet Okur	"	Erol Küçükbakırcı	"
Adil Küçük	"	Adem Tok	"	Tayyar Özer	"
Mustafa Holat	"	Osman Kaplan	"	Ahmet Birekul	"
Selâhattin Erenler	"	Ziya Ercan	"	Mustafa Yılmaz	"
Ethem Karadağ	"	Selâhattin Şenyüz	"	Hasan Arıcins	"
Celâleddin Loras	"	Mehmet Vanoğlu	"	Rahim Karagöz	"
Mahir Keleş	"	Ercüment Ergene	"	Fahri Pekkendirci	"
Mehmet Özbakır	"	İdris Yavuz	"	Mehmet Emin Yüksel	"
Hasan Pembegül	"	Tahir Küçük	"	Attilâ Karabıçak	"

MUTRIP HEYETİ

Sadettin Heper	Heyet Başkanı ve Kudümzen Başı	Mesut Pâker Asaf Güven	Ayinhan "
Şakir Çetiner	Ayinhan - Kudümzen	Fahrettin Şişman	"
Cahit Gözkan	" "	Ziya Dalgıç	"
Kemal Örgüç	" "	Yaşar Uludağ	"
İzzet Eskidemir	" "	Kadir Büyükoktar	"
Necdet Tanlak	" "	Faruk Akdeniz	"
İlyas Çelikoğlu	" "	Kadri Akyürekliiler	"
Ziya Akyiğit	" "	Halil Can	Neyzen Başı
Nezih Uzel	" "	Ulvi Erguner	Neyzen
Kâzım Etik	" "	Akagündüz Kutbay	"
Osman Dede	" - Halilezen	Doğan Ergin	"
Aziz Bahriyeli	" - Naathan	Andaç Arbaş	"
Hüseyin Top	" "	Arif Bicer	"
Kâni Karaca	" "	Kemal Telliler	"
Erdoğan İkizler	" "	Hasan Çopur	"
Selâhattin Demirtaş	" "	Ahmet Hatiboğlu	Tambur
		Edip Seviş	Rebab

OKOL

C

700	702	704	706	708	710	712	714		716	718	720	722	724	726	728	730		732	734	736
658	660	662	664	666	668	670	672	674	676	678	680	682	684	686	688	690	692	694	696	698
616	618	620	622	624	626	628	630	632	634	636	638	640	642	644	646	648	650	652	654	656
574	576	578	580	582	584	586	588	590	592	594	596	598	600	602	604	606	608	610	612	614
532	534	536	538	540	542	544	546	548	550	552	554	556	558	560	562	564	566	568	570	572
490	492	494	496	498	500	502	504	506	508	510	512	514	516	518	520	522	524	526	528	530
448	450	452	454	456	458	460	462	464	466	468	470	472	474	476	478	480	482	484	486	488

D

894	896	898			900	902	904	906	908	910	912	914
868	870	872	874	876	878	880	882	884	886	888	890	892
842	844	846	848	850	852	854	856	858	860	862	864	866
816	818	820	822	824	826	828	830	832	834	836	838	840
790	792	794	796	798	800	802	804	806	808	810	812	814
764	766	768	770	772	774	776	778	780	782	784	786	788
738	740	742	744	746	748	750	752	754	756	758	760	762

Salonu

SAHNE

529	531	533	535	537	539	541	543	545	547	549	551	553	555	557	559	561	563	565	567	569	571	573	575	577	579
581	583	585	587	589	591	593	595	597	599	601	603	605	607	609	611	613	615	617	619	621	623	625	627	629	631
633	635	637	639	641	643	645	647	649	651	653	655	657	659	661	663	665	667	669	671	673	675	677	679	681	683
685	687	689	691	693	695	697	699	701	703	705	707	709	711	713	715	717	719	721	723	725	727	729	731	733	735
737	739	741	743	745	747	749	751	753	755	757	759	761	763	765	767	769	771	773	775	777	779	781	783	785	787
789	791	793	795	797	799	801	803	805	807	809	811	813	815	817	819	821	823	825	827	829	831	833	835	837	839
841	843	845			847	849	851	853	855	857	859	861			863	865	867	869	871	873	875	877		879	881

885	887	889	891	893	895	897	899	901	903	905	907	909
911	913	915	917	919	921	923	925	927	929	931	933	935
937	939	941	943	945	947	949	951	953	955	957	959	961
963	965	967	969	971	973	975	977	979	981	983	985	987
989	991	993	995	997	999	1001	1003	1005	1007	1009	1011	1013
1015	1017	1019	1021	1023	1025	1027	1029	1031	1033	1035	1037	1039
1041	1043	1045			1047	1049	1051	1053	1055	1057	1059	1061

C

D

YIL : 694

MEVLEVİ MUKABELESİ ve AYIN GÖSTERİSİNDEKİ VAZİFELİLER HAKKINDA BİLGİ

Ölüm gününü Hak'ka vuslat - "Düğün günü" sayan büyük Mevlâna'dan sonra, oğlu Sultan Veled ve yakınları tarafından, Mevlâna'nın fikir yapısı ve düşünceleri üzerine (Mevlevî Tarikati) kurulmuş ve bu edeb-erkân yolunu izleyenlere (Mevlevî) denilmiştir.

Mevlevî kelimesi, Mevlâna'ya nisbeti ifade etmekle beraber, Kur'an-ı Kerim'deki (Nereye dönersen Allah'ın likâsını görürsün) anlamında olan (tevellü) kelimesiyle ilgilidir.

Mukabele denilen ve şimdi bir örneğini göreceğiniz Mevlevî âyini gösterisi, Mevlevî Dergâhlarında, sema'hânelerde yapılagelmıştır. Tasavvufi anlamında ilâhî aşk ve cezbe, Mutlak Kemal ve Hak'ka Vuslatı, vuslat yolunun derecelerini, sembolize eden mukabele yani Mevlevî âyini, en küçük teferruatına kadar tesbit edilmiş usûl ve erkânla yapılır. Sema'hâneler'de neyzen, kudümzen, âyinhan ve naathan'lar gibi musiki erkânının bulunduğu ve sıralarına göre yerini aldığı mutrib'in önünde sema'meydanı, onun da tam karşısında şeyh postu vardır. Post'un ucundan sema'hâne girişi ortasına kadar uzandığı farzedilen mevhum çizgiye (hatt-ı istiva) denir. Bu, gerçeğe ulaşan, Vahdet'e giden en kısa yoldur. Bu çizgiye aslâ basılmaz.

Şeyh ise, bütün ilâhî sıfatlara mazhar olan ve postunda Mevlâna'yı temsil eden Hak ilminin ve (hakikat-i Muhammedi'ye) nin mümessilidir. Post, en büyük manevî makamdır. Ve kırmızı renklidir. Kırmızı zühur ve tecellî rengidir. Bilindiği gibi gece, şafak denilen güneşin batmasıyla zühur eden bir kızılılıkla başlar. Hazreti Mevlâna da 694 yıl önce, 17 Aralık 1273 Pazar günü-akşam üstü güneş gurûb edip, Konya ufuklarını kızıla boyarken bu âlemden öte âleme, can ve bekâ âlemine göçmüştür. Gündüz de güneş doğarken başlayan ve fecir denilen kızıyla belirir. Bundan dolayıdır ki, manevî makam post, bir vuslat ve tecellî rengi olarak kırmızıdır.

Mutrib erkânı, semazenler ve şeyh efendi yerlerine oturduktan sonra mukabelede ilkin Naathan tarafından (Na'at-i Şerif) okunur. Bestekâr İtri'nin bestelediği Na'at-i Mevlâna, Hazret-i Peygamber'e en içli seslenişlerle bir övgü olup (Yâ Hazret-i Mevlâna, Hak dost...) diye başlar. Sonra ney taksimine geçilir, ney, asıl vatanı olan kamışlığa özlemini dile getirir. Ney, insan-ı kâmil'in sembolüdür ve yanık, içli sesiyle Hak'ka vuslatın özlemini çeker.

Bundan sonra Sultan Veled devri denilen (Devr-i Veleddi) başlar. Musikinin temposuyla, âdâb ve erkân üzere, semâ'hâne ortasında şeyh, dergâh erkânı ve sema'zenlerle üç devir olan bu merâsim, karşılıklı görüşmek, yani baş kesmekle veya cemalet cemale niyâz etmekle, mutlak varlığın kemâl zuhurunu takdis etmektedir.

Sema'zenlerin başındaki külâh, mezartaşına, sırtındaki hırkası mezarına, tennüresi de kefenine işaretler. Onlar dünyadan soyunmuş, gayb âleminin aşk pervaneleridir. Esasen, sema'hânenin saği görünen, bilinen âlemdir, solu da görünmeyen, bilinmeyen mânâ âlemi, sema'zenler mânâ âleminin mânâ erleridir.

Devri Veleddi ölümünden sonra dirilmeye, şeyh'in rehberliği ve irşâdile, ebedî hayata yönelmeye işaretler. Üç devir, Tasavvufta (İlme yakın) yani Hak'ka ilimle bilmeye, ikinci devir, (aynel yakın) yani görmeye, üçüncüsü de (Hakkel yakın) yani Hak'la bir olmaya delâlet eder.

Şeyh birinci devri tamamlarken, kідemce en geri ve en geç, nev-niyaz denilen sema'zenle karşı karşıyadır. Birbirine baş keser ve böylece tevazuu en beliğ şekilde ifade ederler. Bu karşılıklı görüşme ayrıca birbirinin gönül kiblesine secdeye varmıştır. Üçüncü devir sonunda, şeyh postuna geçer, sema'zenler de yerlerini alırlar.

Devr-i Veleddi'den sonra âyin başlar. Sema'zenler usulünce hırkalarını çıkarır, yani dünyevî gailelerden soyunur, mezarlarından sıyrılırlar. Bu sırada şeyh postun önüne doğru yürür, başkeser ve herkes ona uyar. Sema'zenbaşı ilerliyerek şeyhin sağ elini öper, şeyh de onun sikkisini.. Bu sema'a destur, yani izin almaktır. Bundan sonra birer birer sema'zenler şeyhle görüşür ve sema'a kanat açarlar. Sema' ederken kol açan sema'zenin sağ eli dua eder gibi yukarıya, sol eli aşağıya açıktır. Bu (Hak'tan alır, halk'a sağlar, hiçbir şey'i kendimize mal etmeyiz, görünüşte var olan, vasıtalık eden bir suretten başka bir şey değil.) anlamına gelmektedir. Bir başka ifadesiyle de (Göğe ağız, yere yağarız, varlığımız Hak'ın rahmetinde yok olmuştur) demektir. Sema'zenler hem kendi etrafında döner, hem de meydanı devrederler. Feleklerin gezegenlerin, yıldızların ve dünyanın, güneşin câzibesıyla hem kendi etrafında, hem de güneşin etrafında devrettikleri gibi... Sema', bütün âlemlerin güneşi Tanrının huzurunda bir devr-i âlem'dir.

Esasen sema', gerçek varlığa ulaştırıcı, insanı kendinden geçiren bir cezbe vasıtası, kendinden geçen kişinin can sarhoşluğudur. Mevlâna'mızın ifadesiyle (Aşk'a kavuşmak, buluşmak sultanlığı için, perdeleri kaldırıp içeriye girmek devleti için, can elbisesi) dir.

Sema'nın birinci devresi, âlemleri seyretmedir. Hak'kın büyüklüğünü ve yüceliğini idrâktir. Bundan sonrası (Selâm) olarak tecellî eder. Birinci selâmda âşıklar, şüphelerden kurtulur, Tanrı'nın birliğine imân eder. İkinci selâm Vahdet'i, Tanrı birliğini görüş hâline getirir. Üçüncüsünde âşıklar, görüşlerini biliş ve oluş mertebesine ulaştırırlar. Bu devrede âşıklar, kendilerini, mutlak varlığın kemal durağına yitirmiş, yok olmuşlardır. Son dördüncü devrede Vahdet durağında ayak direyerek kendi merkezleri çevresinde devrederler.

Sema'zenbaşı sema'ı idâre eder. Sema'zenler onun ayak ve baş işaretlerine göre durumlarını ayarlar.

Sema'nın üçüncü selâmında şeyh de sema'a girer. Hatt-ı istiva'nın ortasında sema' eden şeyh, şüphesiz burada Mevlâna'yı temsil etmektedir. Şeyh, sema'dan sonra yavaş yavaş ilerler, posta varmasıyla sema da sona erer.

Mehmet ÖNDER

